

VU Research Portal

Mensen van de Weg en hun gebouwen

Stoppels, S.

published in

Idea. Gemeenteopbouwblad van de Evangelische alliantie
2012

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Stoppels, S. (2012). Mensen van de Weg en hun gebouwen. *Idea. Gemeenteopbouwblad van de Evangelische alliantie*, 33(3), 24-25.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

Mensen van de Weg en hun gebouwen

Een van de kwesties die binnen de kerk vrijwel altijd emotie oproept is die van het gebouw. Kerksluitingen zijn aan de orde van de dag en vorig jaar verscheen zelfs een handboek om aan dat soort processen goed leiding te geven.

Kerkgebouwen zijn meer dan hout en steen. Mijlpalen worden er gevierd, er liggen herinneringen aan leven en dood, het is een thuis. Niet alleen voor gemeenteleden, maar ook voor de omgeving doet het gebouw er wezenlijk toe, zo blijkt uit onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau.

‘Gebouwenchristendom’

De eerste christenen worden ‘mensen van de Weg’ genoemd. We komen die aanduiding een paar keer tegen in het boek Handelingen. Ik vind dat een intrigerende aanduiding die ons doet opstaan van onze zitplaats en ons mogelijk zelfs berooft van

onze vaste stek. Mensen van de Weg zijn we, niet van de zitplaats. Fascinerend in dit verband vind ik ook het visioen in Openbaring 21 waarbij Johannes vertelt in het nieuwe Jeruzalem geen tempel te hebben kunnen ontdekken. Hij lijkt dat met enige verbazing vast te stellen. Hij zal hebben gerekend op een gloednieuwe tempel, maar die blijkt er dus niet te zijn. God zelf is de tempel, is Johannes’ ontdekking (vs 22). Ik vind dat een belangrijke les voor wat je ons ‘gebouwenchristendom’ zou kunnen noemen.

Wandelende God

Geen tempel dus in het Jeruzalem van de toekomst. Het is ook niet begonnen met een gebouw. Het begint met een wandelende God die in de avondkoelte op zoek is naar zijn mensen: ‘Adam, waar ben je?’ Later is er die tent, dat mobiele heiligdom, bedoeld voor

“Ik pleit niet exclusief voor kale preekschuurtjes”

een volk dat onderweg is. Uiteindelijk komt die tempel er wel, maar onder protest van Godswege. Als David in een paleis van cederhout woont, meent hij dat God ook een beter onderkomen verdient dan een tent. De profeet Nathan is het daar mee eens en zegt David dat hij zijn hart moet volgen: ‘ga maar bouwen’. Maar ‘s nachts is het God zelf die Nathan terugfluit: ‘Zeg tegen mijn dienaar, tegen David: “Dit zegt de HEER: Wil jij voor mij een huis bouwen om in te wonen? Ik heb toch nooit in een huis gewoond, vanaf de dag dat ik de Israëlieten uit Egypte heb geleid tot nu toe!” (2 Samuel 7: 5-7). De tempel komt er uiteindelijk toch, maar dit nachtelijke woord mag ons tot op de dag van vandaag blijven vergezellen. Met dank ook aan Jezus die eindeloos rondtrok als mens van de Weg. Zijn ontmoetingen in religieuze gebouwen – de tempel, synagogen – waren ook lang niet altijd de meest verheffende...

Ook een gebouw preekt!

Zie ik dan niet de schoonheid en de missionaire kracht van onze Nederlandse kerkgebouwen? En geloofsgemeenschappen zullen elkaar toch ergens moeten ontmoeten? Zeker, laat dat duidelijk zijn. Maar ik sta af en toe versteld over de kosten die gemeenschappen maken om hun gebouwen in stand te houden, ook als ze soms helemaal niet meer

functioneel zijn. Ik zou niet exclusief willen pleiten voor kale ‘preekschuurtjes’, aula’s of buurtcentra. We kunnen uit het Oude Testament leren dat de bouw van de tempel met zorg is gebeurd en dat het ook wat mocht kosten. Zuinigheid is dus niet zonder meer geboden! Ook met het gebouw kunnen we God eren. Maar laten we wel primair vanuit de roeping van de gemeente van Christus kijken naar onze onderkomens: zijn ze dienstbaar aan ons (missionaire) functioneren? Zijn onze gebouwen ondersteunend voor wat we beogen als gemeenschap van leerlingen van Jezus Christus?

Structuren binnen kerkelijke gemeenten preken altijd, schreef Christian Schwarz ooit. Ze doen dat weliswaar zwijgend, maar een boodschap is er hoe dan ook. Dat geldt ook voor gebouwen. Woordeloos zijn ze veelzeggend. De vraag is dan uiteraard wat ze vertellen. ‘New ideas need old buildings’ was de oneliner waarmee de nieuwe Via Nova-geloofsgemeenschap in Amsterdam koos voor de voormalige Rooms-katholieke Vondelkerk, momenteel een van de trouwlocaties van de Amsterdam. Daar is bewust over nagedacht. Dat geldt vermoedelijk ook voor de Evangeliegemeente in het Groningse Ten Boer. Deze nam het dorps huis over, inclusief alle huurders! Zo zit je natuurlijk

wel echt midden in het dorp. Toen de Anglicaanse gemeente St. Andrews in de buurt van Londen na negen maanden restauratie haar kerkgebouw weer in gebruik nam, was lang niet iedereen enthousiast. In de maanden van sluiting had de gemeente geproefd hoe goed het is om in kleinere missionaire groepen ‘op locatie’ bijeen te komen.

Een theologie van het gebouw

In dit nummer over gemeentestichting is het interessant om na te denken over de vraag hoe doordacht nieuwe geloofsgemeenschappen een plaats van samenkomen kiezen. En uiteraard niet minder van belang is de vraag hoe bestaande gemeenten denken over en omgaan met hun gebouw. Het zou goed zijn als er iets als ‘een theologie van het gebouw’ in de steigers zou kunnen worden gezet. Daar zouden we onderweg nog wel eens veel profijt van kunnen hebben...

Sake Stoppels

Docent kerkopbouw Vrije Universiteit Amsterdam

Verder lezen:

- Harry Bisseling, Henk de Roest, Peet Valstar (red.), *Meer dan hout en steen. Handboek voor sluiting en herbestemming van kerkgebouwen*, Zoetermeer 2011
- Mark Stibbe, Andrew Williams, *Breakout*, Milton Keynes 2008